

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
2514 CV52

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2022-0000138303

Bijlage(n)
Kopie aanbiedingsbrief TK +
bijlage antwoorden Kamervragen

Datum 7 juli 2022
Betreft Kamervragen van de leden Palland (CDA) en Koekkoek
(Volt) over het bericht 'Grote woorden winnen in
politiek Maastricht van sympathie'

Hierbij zend ik u ter kennisname afschriften van mijn brief aan de TK met als
bijlage gevoegd de antwoorden op de Kamervragen van de leden Palland (CDA) en
Koekkoek (Volt) over het bericht "Grote woorden winnen in politiek Maastricht van
sympathie".

U ontvangt deze afschriften in verband met uw verzoek om de commissie
onverwijld op de hoogte te houden van toekomstige ontwikkelingen op dit terrein.

De Minister voor Armoedebeleid,
Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag
2595 BD6

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2022-0000138285

Uw referentie
2022Z11893

Bijlage(n)
Bijlage antwoorden
Kamervragen

Datum 7 juli 2022
Betreft Kamervragen van de leden Palland (CDA) en Koekkoek
(Volt) over het bericht 'Grote woorden winnen in
politiek Maastricht van sympathie'

Hierbij zend ik u de antwoorden op de Kamervragen van de leden Palland (CDA)
en Koekkoek (Volt) over het bericht 'Grote woorden winnen in politiek Maastricht
van sympathie'.

De Minister voor Armoedebeleid,
Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten

2022Z11893

(ingezonden 13 juni 2022)

Vragen van de leden Palland (CDA) en Koekkoek (Volt) aan de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioen over het bericht 'Grote woorden winnen in politiek Maastricht van sympathie'

1. Bent u bekend met het bericht 'Grote woorden winnen in politiek Maastricht van sympathie' 1) en het feit dat er in de gemeenteraad Maastricht discussie is ontstaan over de uitspraak van de rechtbank Limburg d.d. 25/4/2022 inzake de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo-)regeling voor grensondernemers, welke regeling de gemeente Maastricht uitvoert/heeft uitgevoerd voor de groep grensondernemers?

Antwoord 1. Ja, ik ben bekend met het krantenbericht. Van hetgeen precies speelt binnen de gemeenteraad ben ik niet op de hoogte. Dat is voor de gemeente Maastricht.

2. Wat is uw reactie op de ontstane discussie in de gemeenteraad?

Antwoord 2. Als minister laat ik mij niet uit over hetgeen in een gemeenteraad speelt. Dat is aan de gemeente zelf.

3. Klopt het dat er inmiddels hoger beroep is ingesteld? Kunt u aangeven wat de redenen daarvoor zijn? Heeft het ministerie zich daarbij gevoegd?

Antwoord 3. Ja, ik verwijs verder naar de brief die ik op 16 juni 2022 aan de Kamer hierover heb gestuurd. Ik breng nog onder de aandacht dat in twee rechtszaken hoger beroep is ingesteld. In één van de twee zaken is het niet de Gemeente Maastricht maar de grensondernemer die het hoger beroep heeft ingesteld. Deze grensondernemer is door de rechtbank in het ongelijk gesteld. Het ministerie wil als belanghebbende partij deelnemen aan beide beroepszaken.

4. Acht u het proportioneel dat, om eventueel verduidelijking te krijgen omtrent het hybride karakter van de Tozo-regeling, de getroffen ondernemers (nog langer) moeten wachten?

Antwoord 4. Het is belangrijk voor iedereen, dat de CRvB duidelijkheid geeft over de kwestie die speelt in de twee rechtszaken. De CRvB zal zich in deze procedures uitspreken over de vraag of de vrijheid van vestiging eraan in de weg staat, dat bijstand voor levensonderhoud niet wordt verstrekt aan (bepaalde) personen die niet in Nederland wonen. Uit het in Nederland afgesproken systeem volgt in deze zaken, dat het hoger beroep de uitvoering van de gevolgen van de uitspraak van de Rechtbank opschort, omdat de Tozo is gebaseerd op de Participatiewet.

5. Zijn er andere mogelijkheden om verduidelijking te krijgen omtrent de duiding en eventuele gevolgen van het "hybride karakter" van de Tozo-regeling anders dan via een hoger beroep? Wordt die weg (ook) bewandeld?

Antwoord 5. Het is altijd mogelijk om (juridische) experts te raadplegen om verduidelijking proberen te verkrijgen over de duiding en eventuele gevolgen van het "hybride karakter" van de Tozo-regeling. Elke geraadpleegde expert kan daarbij vanuit een bepaalde (juridische en/of feitelijke) invalshoek een advies geven. Zo'n advies is niet altijd eenduidig omdat zaken verschillend kunnen worden gewogen. Daarom is het goed dat nu de hogere (bestuurs)rechter deze zaak op een onafhankelijke en onpartijdige wijze gaat beoordelen.

6. Klopt het dat de Europese Commissie eerder vragen heeft gesteld aan Nederland over de Tozo-regeling in relatie tot het principe van vrije vestiging en Nederland daar nog geen reactie op heeft gegeven? Zo ja, wanneer verwacht Nederland de vragen van de Europese commissie te beantwoorden? Kunt u de reactie alsdan ook ter informatie met de Tweede Kamer delen?

Antwoord 6. Zoals Uw Kamer bekend is heeft de EK bij brief van 2 december 2020 gevraagd naar de reactie van de Europese Commissie op de beantwoording van de vraag of het niet-exporteren van de Tozo een belemmering is voor de vrijheid van vestiging. Mijn ambtsvoorganger heeft hier bij brief van 28 januari 2021 antwoord op gegeven. Uw Kamer heeft daar gelijktijdig een afschrift van ontvangen.

7. Bent u van plan om in de toekomst de grenswerkers mee te nemen in alle nieuwe (tijdelijke) regelingen en de regelingen te toetsen aan de grensregio toetsing?

Antwoord 7.

In brede zin heeft het kabinet aandacht voor knelpunten in de grensregio's. Recent heeft de minister van BZK hier namens het kabinet een brief over geschreven aan uw Kamer¹. Daaruit blijkt dat een gerichte aanpak van knelpunten van waarde kan zijn, bewustwording en toetsing van beleid aan de voorkant negatieve grenseffecten mogelijk kan voorkomen, en dat de aanpak van (grens)belemmeringen in grensregio's verder ter hand zal worden genomen.

Nederland hanteert, net als andere EU-lidstaten, het territorialiteitsbeginsel. Dat betekent dat alleen mensen die rechtmatig in een bepaalde lidstaat woonachtig zijn aanspraak kunnen maken op sociale bijstand in die bepaalde lidstaat.

1) De Limburger, 1 juni 2022, 'Grote woorden winnen in politiek Maastricht van sympathie', (https://www.limburger.nl/cnt/dmf20220601_93466520).

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD Den Haag
2595 BD6

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2022-0000137394

Datum

Betreft Hoger beroep grensondernemers inzake Tozo-1

Aanleiding

Bij het uitbreken van de coronapandemie heeft de overheid zo snel als mogelijk steunmaatregelen opgetuigd om bedrijven en mensen te helpen. Een van deze maatregelen was de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (hierna: Tozo), waarmee ondernemers die aan de criteria voldeden in aanmerking kwamen voor een uitkering voor levensonderhoud en/of een lening voor bedrijfskapitaal.

Momenteel lopen er twee rechtszaken in hoger beroep rondom het wel of niet toekennen van Tozo-levensonderhoud aan grensondernemers. Omdat de uitspraken waarop het hoger beroep is ingediend bij beide zaken van elkaar verschillen, is het van belang om duidelijkheid te verkrijgen van de hoogste bestuursrechter van Nederland.

Met deze brief informeer ik u over mijn besluit om als Ministerie van SZW te voegen in beide rechtszaken.

Achtergrond Tozo

Deze regeling gold in eerste instantie voor zelfstandigen gehuisvest in Nederland met een onderneming in Nederland, en sinds 8 mei 2020 (met terugwerkende kracht vanaf 1 maart 2020) ook voor zelfstandigen met een onderneming in de EU, EER of Zwitserland. Bij de uitbreiding van de Tozo-regeling per 8 mei gaat het dus niet alleen om grensondernemers. Vanuit het oogpunt van rechtsgelijkheid kan er namelijk geen onderscheid gemaakt worden tussen ondernemers in onze grensregio en andere ondernemers in de EU, EER en Zwitserland. De uitbreiding van de Tozo-regeling hield daarom in dat alle ondernemers woonachtig in Nederland met een onderneming in de EU, EER of Zwitserland in aanmerking konden komen voor de Tozo-uitkering voor levensonderhoud. Ondernemers met een bedrijf in Nederland die zelf woonachtig zijn in de EU, EER of Zwitserland konden voor hun bedrijf een Tozo-lening voor bedrijfskapitaal aanvragen. Deze laatste groep kwam niet in aanmerking voor Tozo-levensonderhoud en was aangewezen op sociale bijstand in het woonland.

Over de mogelijkheden die zijn onderzocht om het verstrekken van Tozo-levensonderhoud te beperken tot pendelende grensondernemers in de buurlanden bent u geïnformeerd in de dilemmabrief van 27 mei 2021.

Deze brief was een reactie op de moties van de leden Gijs van Dijk en Palland over steun voor grensondernemers en motie van het lid Palland c.s. over het monitoren van de situatie van grensondernemers. De conclusie was dat zo'n beperking niet mogelijk is.

Datum

Onze referentie
2022-0000137394

In deze brief werd ook benoemd dat door het ontbreken van een rechtsbasis voor uitwisseling van de benodigde gegevens rechtmatigheidscontrole op uitkeringen verstrekt aan mensen woonachtig in het buitenland niet mogelijk is.

Rol gemeente Maastricht

De gemeente Maastricht heeft voor heel Nederland de Tozo-regeling voor ondernemers woonachtig in het buitenland uitgevoerd. Daarbij is afgesproken dat de gemeente door het Rijk gecompenseerd zou worden voor de uitvoeringslasten die daarmee samenhangen. Vanwege deze rol is de gemeente Maastricht partij in de bezwaar- en beroepszaken van ondernemers uit het buitenland die tegen een afwijzing van hun Tozo-aanvraag in verweer gaan.

De lopende rechtszaken

Op 15 maart 2022 heeft de Rechtbank Limburg uitspraak gedaan in een beroepszaak waarin de gemeente Maastricht in het gelijk is gesteld. De Rechtbank oordeelde dat de Tozo moet worden aangemerkt als een sociale bijstandsuitkering (algemene bijstandsuitkering) en niet als een sociale zekerheidsuitkering in de zin van de Verordening (EG) 883/2004. De Tozo-uitkering valt niet onder de materiële werkingssfeer van deze verordening en daarom is er geen recht op export van de uitkering.

In de andere zaak heeft de Rechtbank Limburg op 25 april 2022 uitspraak gedaan. In deze zaak oordeelde de Rechtbank dat de woonplaatsvoorwaarde de economische vrijheid van vestiging belemmert en dat verweerder (de gemeente Maastricht) onvoldoende heeft gemotiveerd waarom deze belemmering valt te rechtvaardigen. Over deze rechtszaak zijn onlangs Kamervragen¹² gesteld.

Zoals aan het begin van deze brief gemeld, is in beide zaken hoger beroep ingesteld bij de Centrale Raad van Beroep. In de eerste zaak door de ondernemer en in de tweede zaak door de gemeente Maastricht. Om duidelijkheid te verkrijgen voor alle ondernemers hecht ik er belang aan dat de voor dit type zaken aangewezen hoogste bestuursrechter van Nederland zich uitspreekt over deze zaken.

---

¹ [Antwoord op vragen van de leden Palland en Amhaouch over het bericht "Rechter steunt grensondernemers over Tozo"](#)

² [Vragen van de leden Palland \(CDA\) en Koekkoek \(Volt\) aan de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioen over het bericht 'Grote woorden winnen in politiek Maastricht van sympathie'](#)

Voegen en ondersteuning gemeente Maastricht

De voornoemde rechtszaken raken aan een zeer principieel uitgangspunt dat bijstand niet wordt geëxporteerd. De Tozo is geënt op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) en vindt zijn grondslag in de Participatiewet. De Tozo is dus bedoeld als bijstand. Eén van de voorwaarden in de Participatiewet (en het Bbz) en daarmee ook in de Tozo om in aanmerking te komen voor een bijstandsuitkering is dat de aanvrager woonachtig is in Nederland. Ook andere EU-lidstaten hanteren in beginsel het territorialiteitsbeginsel voor de reguliere bijstand voor levensonderhoud.

Datum

Onze referentie
2022-0000137394

Het is van belang dat deze uitspraak op het hoogste juridische niveau wordt getoetst. De gevolgen van de rechtszaken hebben grote impact op de uitwerking van de Tozo als nationale regeling. Ook met het oog op (de uitvoering van) het Bbz en mogelijke toekomstige regelingen is het belangrijk dat op dit punt uitsluitel wordt gegeven door de hoogste rechter. Daarom heb ik besloten de gemeente Maastricht te steunen in deze rechtszaken. Dit betekent dat het Ministerie van SZW zich zal voegen in beide zaken en de gemeente Maastricht indien en voor zover nodig inhoudelijk en financieel zal ondersteunen in deze procedures.

Deze brief en de Kamervragen van de leden Palland (CDA) en Koekkoek (Volt) over het bericht 'Grote woorden winnen in politiek Maastricht van sympathie' hebben elkaar gekruist. Een aantal van de gestelde vragen is hiermee beantwoord, uiteraard zal ik de Kamervragen zo snel mogelijk ook separaat beantwoorden.

Vanwege uw betrokkenheid bij dit onderwerp, hecht ik eraan u zo snel mogelijk op de hoogte te stellen van mijn besluit over de rol die het ministerie zal nemen in de procedures.

De Minister voor Armoedebeleid,
Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten